

G-din José Mujica
Predsjednik Urugvaja (2010. do 2015.god.)
Presidencia de la República
Torre Ejecutiva
Plaza Independencia 710
Montevideo 11.000
Uruguay

17. avgust 2016.god.

Poštovani gospodine Mujica:

One od nas koji su bili inspirirani vašim predsjedništvom u Urugvaju, kao i vašim velikodušnim prihvatom izbjeglica iz Sirije, i koji su podržavali borbu za demokratiju i socijalnu pravdu u Latinskoj Americi, prilično je zabrinulo saznanje da ste prihvatili „Orden Republike Srpske“ u Višegradu. Uz svo dužno poštovanje, gospodine Mujica, željeli bismo da podijelimo sa vama našu ozbiljnu zabrinutost u pogledu ovog pitanja.

Ostali zabilježeni dobitnici ove nagrade uključuju bivšeg predsjednika bosanskih Srba Radovana Karadžića i Momčila Krajišnika, koji su obojica proglašeni krivim za ratne zločine od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. G. Karadžić je proglašen krivim za genocid, zločine protiv čovječnosti i ostale ratne zločine, a g. Krajišnik je proglašen krivim za zločine protiv čovječnosti. Nismo sigurni zašto biste dozvolili sebi da budete povezani sa ovakvim osuđenim ratnim zločincima.

Primjera radi, g. Karadžić je osuđen za cilj da trajno ukloni nesrpsko stanovništvo sa teritorija na koji su bosanski Srbi polagali pravo. Presuda Vijeća glasi:

Nakon što je ocijenilo gore pomenute dokaze u svjetlu sistematskog i organiziranog načina na koji su zločini počinjeni u svakoj od Općina, *Vijeće zaključuje izvan razumne sumnje* da je između oktobra 1991. i 30. novembra 1995. godine postojao zajednički plan za trajno uklanjanje bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata sa teritorija na koji su bosanski Srbi polagali pravo kroz zločine kao što je navedeno u više detalja u nastavku. Vijeće zaključuje da su se počevši od oktobra 1991.godine, optuženi i vodstvo bosanskih Srba složili kako će odgovoriti na izjavu o suverenosti BiH i mjerama koje će poduzeti za stvaranje vlastite etnički homogene države. (MKSJ/Karadžić, 2016., § 3447, moje akcentiranje)

Drugim riječima, *Republika Srpska* je proglašena u januaru 1992.god. (u okviru granica suverene države Bosne i Hercegovine), i lideri Republike Srpske su započeli sa uklanjanjem nesrpskog stanovništva sa tog teritorija kroz djela nasilja koja su kasnije proglašena djelima genocida, zločina protiv čovječnosti i ostalim ratnim zločinima.

U sklopu gore navedenog eliminacionističkog „cilja“, nevini civili su ubijeni i prisilno raseljeni u Višegradu. U dva odvojena incidenta u junu 1992.godine, približno 120 žena i djece su zaključani u kuće

koje su potom zapaljene. Približno 60 njih je ubijeno u kući u Pionirskoj ulici 14. juna 1992.godine i oko 60 ih je ubijeno u kući u naselju Bikavac 27. juna 1992.godine.

U svojoj presudi u predmetu Milan i Sredoje Lukić, koji su počinioci ovih zločina, Pretresno vijeće je dalo sljedeća potresna zapažanja o zločinima u Pionirskoj ulici i Bikavcu:

U sviše dugoj, tužnoj i bolnoj povijesti nehumanosti čovjeka prema čovjeku, paljenja u Pionirskoj ulici i Bikavcu moraju zauzeti visoko mjesto. Na kraju 20. vijeka, vijeka obilježenog ratom i krvoprolićem u kolosalnim razmjerama, ovi užasavajući događaji ostaju utisnuti u memoriju zbog svireposti napada paljenja, zbog očiglednog predumišljaja i proračuna koji su ga odredili, zbog same bezdušnosti, monstroznosti i brutalnosti sadržane u skupljanju, zarobljavanju i zaključavanju žrtava u dvije kuće, time ih učinivši bespomoćnima u paklu koji je uslijedio, i zbog stepena boli i patnje nanesenih žrtvama koje su žive spaljene. (MKSJ/Lukić, 2009., § 740)

Milan i Sredoje Lukić su osuđeni i izrečena im je kazna: Milanu Lukiću doživotni zatvor a Sredoju Lukiću 27 godina zatvora.

Pored ovih neopisivih zločina, 1992.godine, nedužni civili u Višegradu su ubijani na mostu Mehmed Paše Sokolovića i bacani u rijeku Drinu. U ljeto 2010.godine, radovi na obližnjoj brani su uzrokovali pad vodostaja. Stručnjaci iz Instituta za nestale osobe BiH i Međunarodne komisije za nestale osobe su shvatili da bi ovo mogla biti njihova jedina šansa da ekshumiraju i identifikuju žrtve iz korita rijeke. Ja sam pozvan da se pridružim državnom timu za ekshumacije i mogu posvjedočiti, gospodine Mujica, da sam prisustvovao otkrivanju kostiju žrtava.

U maju 2012.godine, šezdeset žrtava koje su identifikovane su ukopane na mezarju Stražište, privatnom muslimanskom mezarju u Višegradu. Tada je postavljeno spomen obilježje na kojem je bio natpis: „u sjećanje na žrtve genocida u Višegradu“. Lokalna općina je odmah najavila planove za uništenje ovog spomen obilježja. Kasnije, u januaru 2014.godine, u činu bezobzirnog oskrvnuća, Općina je nasilno ušla na mezarje, pod jakom policijskom zaštitom, lomeći bravu na kapiji, i uklonila riječ „genocid“ sa spomen obilježja.

Nadalje, Višegradska općina je najavila svoje planove za demoliranje ruševina kuće u Pionirskoj ulici. Ovakva radnja bi rezultirala brisanjem dokaza o zločinu. Lokalni preživjeli i aktivisti koji su pokušali da ponovno izgrade ovu kuću kako bi je zaštitili, uključujući Bakiru Hasečić, predsjednicu udruženja „Žene žrtve rata“, su optuženi za nezakonitu gradnju. Oni su hrabro prešli „crvenu traku“ koja je postavljena oko kuće -- na kojoj je bilo upozorenje „Zabranjen rad“ -- kako bi sačuvali ovo mjesto i kako bi ispoštovali sjećanje na žrtve.

Uklanjanje spomen obilježja u Višegradu, bez obzira da li je u pitanju uklanjanje riječi „genocid“ na mezarju Stražište, ili prijetnja za uništenje kuće u Pionirskoj ulici, predstavlja kršenje ljudskih prava. Takvo suzbijanje kulturne memorije je također očito diskriminirajuće, budući je spomen obilježje u čast počinioca zločina podignuto usred Višegrada.

Dok se kuća u Pionirskoj ulici suočava sa rušenjem, okrutna ironija je da je Andrićgrad, sagrađen od raskošnog kamena uz trošak od 10 miliona eura, iznikao na rijeci Drini, upravo sjeverno od mosta sa kojeg su žrtve ubijane i bacane u rijeku. Andrićgrad uključuje repliku statue u znak poštovanja crnogorskom knezu/episkopu i pjesniku, Petru II Petroviću-Njegošu, kao i repliku manastira Visoki Dečani sa Kosova (koja je u Višegradu posvećena knezu Lazaru i mučenicima Kosova). Statua Njegošu evocira njegovu poemu „Gorski vijenac“, koja je pozivala na istrebljenje Muslimana, a replika crkve sa Kosova, podsjeća na Kosovo kao jezgro srpskog nacionalizma. Drugim riječima, Andrićgrad je ultranacionalistički grad iz mašte

koji uvijekvječava politiku etničkog homogenizma kroz isključenje ili eliminaciju, upravo politiku zbog koje je osuđen Karadžić.

Uklanjanje spomen obilježja za žrtve i širenje srpskog nacionalizma su endemski za političku kulturu Republike Srpske. Zaista, predsjednik Milorad Dodik provodi politiku negiranja genocida, socijalne podijeljenosti i nacionalne i regionalne destabilizacije. Uprkos brojnim presudama o genocidu u Srebrenici donesenim od strane međunarodnih sudova, uključujući Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju i Međunarodni sud pravde, g. Dodik dosljedno negira genocid, na taj način ponižavajući i vrijeđajući žrtve. Nadalje, g. Dodik prijeti secesijom od Bosne i Hercegovine, te prijeti održavanjem referenduma o Sudu Bosne i Hercegovine kao i o autoritetu Visokog predstavnika. Predsjednik Dodik, osoba koja vam je uručila ovu nagradu, vrši aktivnu destabilizaciju Bosne i Hercegovine, što predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti te kršenje Dejtonskog mirovnog sporazuma.

Zbog toga, gospodine Mujica, s puno poštovanja tražimo od vas, kao osobe koja je posvetila svoj život borbi za pravdu, da se odreknete vaše nagrade i vratite istu. Nadalje, pozivamo vas da posjetite Višegrad, i da zajedno sa nama odete do kuće u Pionirskoj ulici, lokacije Bikavac i mezarja Stražište, kako biste odali počast nevinim žrtvama. Ukoliko imate vremena, možemo također zajedno otići u Srebrenicu kao i Prijedor – gdje je preživjelima također zabranjeno da postave spomen obilježja na bivšim lokacijama koncentracionih kampova, te gdje je roditeljima zabranjeno da postave spomen obilježje za 102 ubijene djece.

Hvala vam na razumijevanju. Očekujemo vaš odgovor.

S poštovanjem,

Prof.dr. David Pettigrew
Profesor filozofije
Državni univerzitet Južni Konektikat
Upravni odbor, Program studija o genocidu, Univerzitet Jejl
Član Odbora, Bosansko-američki institut za genocid i obrazovni centar
Međunarodni tim eksperata, Institut za istraživanje genocida, Kanada

sa sljedećim supotpisnicima:

Supotpisnici:

Adil Kulenović
Predsjednik, KRUG 99, Sarajevo

Bakira Hasečić, predsjednica,
Udruženje Žene žrtve rata

Bilal Memišević,
Šef Islamske zajednice Višegrad

Dr. Rasim Muratović
Direktor, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava
Univerzitet u Sarajevu

Ida SeferRoche, magistar socijalnog rada (*M.S.W., M.A.*),
Predsjednica Odbora,
Bosansko-američki Institut za genocid i obrazovni centar (BAGI)
Čikago, Illinois, SAD

Dr. Emir Ramić
Profesor političkih nauka
Predsjedavajući Instituta za istraživanje genocida Kanada

Ajla Delkić, izvršna direktorica,
Savjetodavno vijeće za Bosnu i Hercegovinu
Vašington, SAD

Ćamil Duraković
Načelnik, Općina Srebrenica

Adisada Dudić
Aktivistkinja za ljudska prava i preživjela iz genocida u Srebrenici
Advokat za globalnu imigraciju, Vašington, SAD

Satko Mujagić
Aktivista za ljudska prava
Bivši zatvorenik koncentracionih kampova Omarska i Manjača
(Zatvoren od strane vlasti Republike Srpske 1992.god.)

Hariz Halilovich, vanredni profesor,
Prorektorov viši naučni saradnik
Centar za globalno istraživanje,
Univerzitet RMIT, Melburn, Australija

Dr. Peter Phipps,
Globalne, urbane i socijalne studije,
Univerzitet RMIT, Melburn, Australija

Supotpisnici (nastavak):

Džemal Sokolović
Profesor emeritus sociologije
Univerzitet u Bergenu, Norveška

Patrick McCarthy,
Prodekan za biblioteke,
Univerzitet u Sent Luisu
St. Luis, Misuri, SAD

Dr. Ben Moore
Direktor 'Bosnia Memory Project'
Fontbonne univerzitet
St. Luis, Misuri, SAD

Sanja Seferović-Drnovšek, Juris doctor, magistar obrazovanja,
Član, Komisija države Illinois za holokaust i genocid, SAD

Srđan Šušnica,
Istraživač za kulturalne studije,
Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Murat Tahirović
Predsjednik Udruženja žrtava i svjedoka genocida
Sarajevo

Reference

- Bosnians Shocked as Mujica Accepts RS Award. [*Bosanci šokirani Mujicinim prihvatanjem nagrade RS prim.prev.*] (28. juni, 2016.god.). *BalkanInsight*. <http://www.balkaninsight.com/en/article/bosnians-angered-at-mujica-rs-decoration-06-27-2016>.
- Dodik: Srebrenica 'najveća prevara 20. vijeka'. (25. juni 2015.god.). *Radio Slobodna Europa*. <http://www.slobodnaevropa.org/a/27093445.html>.
- Jelenek, M. Balkan river still bleeds the dead of wars past. [*Balkanska rijeka još krvari mrtve prošlih ratova prim.prev.*] (9 August, 2010). *www.reuters.com*. <http://www.reuters.com/article/us-bosnia-river-dead-idUSTRE6782Q320100809>
- Tužilaštvo protiv Radovana Karadžića (Prvostepena presuda) IT-95-5/18-T. *Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju* (MKSJ). 24. mart 2016.god.. http://www.icty.org/x/cases/karadzic/tjug/en/160324_judgement.pdf.
- Tužilaštvo protiv Momčila Krajišnika. (Presuda Žalbenog vijeća) IT-00-39-A. *Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju* (MKSJ). 17. mart 2009.god. <http://www.icty.org/x/cases/krajisnik/acjug/en/090317.pdf>
- Tužilaštvo protiv Milana Lukića i Sredoja Lukića. (Prvostepena presuda). IT-98-32/1-T. *Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju* (MKSJ). 20. juli 2009.god. http://www.icty.org/x/cases/milan_lukic_sredoje_lukic/tjug/en/090720_j.pdf.
- Karčić, H. Andrićgrad: Highjacking Memories and the New Serb Identity. [*Andrićgrad: Otimanje sjećanja i novi srpski identitet, prim. prev.*](2016.god.). *Historical Dialogues, Justice, and Memory Network*. (*Mreža za istorijski dijalog, pravdu i sjećanja*) <http://historicaldialogues.org/2016/06/17/working-paper-no-9-andricgrad-hijacking-memories-and-the-new-serb-identity/>
- Katana, G. Bosnian Serb seeks court referendum in fresh challenge to Bosnian state. [Bosanski Srbin traži referendum o sudu u novom osporavanju bosanske države, prim. prev.](14. juli 2015.god.). *www.reuters.com*. <http://www.reuters.com/article/us-bosnia-court-referendum-idUSKCN0PO1EL20150714>.
- Milorad Dodik sutra će odlikovati Josea Mujicu. (26 June, 2016). *www.klix.ba*. <http://www.klix.ba/vijesti/bih/milorad-dodik-sutra-ce-odlikovati-josea-mujicu/160626055>
- Uruguay's leader welcomes first Syrian refugees arriving in Southern American country. [Urugvajski lider pozdravlja prve izbjeglice iz Sirije koje stižu u južnoameričku zemlju, prim.prev.] (9. oktobar, 2014.god.). *www.foxnews.com*. <http://www.foxnews.com/world/2014/10/09/uruguay-leader-welcomes-first-syrian-refugees-arriving-in-south-american.html>.
- Vlasti Višegrada ruše uspomenu na svirepa ubistva. (16. novembar 2013.god.). *Al Jazeera Balkans*. <http://balkans.aljazeera.net/vijesti/vlasti-visegrada-ruse-uspomenu-na-svirepa-ubistva>.
- Zuvela, M. Biggest Serb party in Bosnia threatens 2018 secession. [Najveća srpska stranka u BiH prijeti otcjepljenjem u 2018.god., prim.prev.](25. april 2015.god.). *www.reuters.com*. <http://www.reuters.com/article/us-bosnia-serbs-secession-idUSKBN0NG0NB20150425>